

de vedkommendes Rejsseudgifter og Diæter. Det er Vilkaarene, der ere knyttede til Bevillingen, for hvilken det ærede Medlem og andre ærede Medlemmer have stemt. Jeg har derfor Høje til at sige, at de Bestemmelser, som ere komne ind i Lovforslaget, kun fuldbørde tidligere inden for Rigsdagentagne Beslutninger. Jeg har ment, at det rigtigste var at indsætte disse Bestemmelser i Lovforslaget, navnlig fordi jeg tror, at den stete Forandring har givet Anledning til Misforstaaelser. Hvad Konsulentvirksomheden i det hele angaar, har den jo antaget her i Landet et betydeligt Omfang. Det var det kongelige Landhusholdningssekskab, som satte denne Bevægelse i Gang. Det var det første, som havde en Konsulent i Mejerifaget, som senere har haft flere Konsulenter, og som endnu har nogle tilbage. Det er nemlig ikke saa, at hele Virksomheden er udfiklet fra Landhusholdningssekskabet, endnu er der en Konsulent i Remi, som fortærer under Landhusholdningssekskabet, ligesom ogsaa hele Plantervirksomheden ved Konsulent Nielsen endnu er hos Sekskabet. Men nu er Forholdet det, at vi have Statskonsulenter, og af disse er der tre, som fortære direkte, under Indenrigsministeriet; de Herrer ere tillige ansatte ved Landbohøjskolen. Endvidere holder Staten Konsulenter i Storbritannien. Jeg erkender, at Landhusholdningssekskabet baade har sat Virksomheden i Gang og styret den smukt; det er al Tid blevet erkendt fra Ministeriets og fra Landbrugets Side, og det glæder mig ganske særdeles nu at høre, at man har en saa ubetinget Tillid til Landhusholdningssekskabet, som det ærede Medlem udtalte; jeg har staaet her i Rigsdagen som Minister og hørt ganske andre Toner lyde over for Landhusholdningssekskabet, derfor glæder det mig i høj Grad nu at høre disse Udtalelser. Men vil det nu være rigtigt at stille Regeringen saaledes, at den ikke selv maa styre sin Konsulentvirksomhed? Det synes mig ikke; det synes mig at maatte give Anledning til nogen Betænelighed. Altsaa Forholdene havde efterhaanden medført, at det er blevet ret naturligt for Regeringen, Ministeriet, lidt stærkere at tage sig af Administrationen, af Konsulentvirksomheden; jeg har nævnt det forleden Dag og skal gentage det i Dag, at en af Grundene hertil er den, at Staten betaler hele Administrationen af Konsulentvirksomheden. Jeg tror, at man vil indrømme, at lige over for andre Virksomheder, som Landhusholdningssekskabet administrerer paa Statens Vegne — og det gælder flere Forsøg, Byggeforsøg, Plantningsforsøg, Gødningsforsøg o. s. v. — er den, der administrerer, ogsaa

den, der afholder Udgifterne ved Administrationen. Dette Forhold maatte her for Konsulentvirksomheden føre til en Forbring, fordi der medgik for store Pengemidler, der maatte udredes af Staten; og derved opkom den Tanke, tillige paa Grund af nogle personlige Forandringer, om ikke Ministeriet maatte tage sig af denne Virksomhed i større Grad end hidtil. Dette gælder naturligvis kun om Statskonsulentvirksomheden, til hvilken der bevilges, jeg tror henved 10,000 Kr. om Aaret; derimod gælder det ikke om Foreningernes Konsulentvirksomhed. Den Bevægelse, som er kommen fra Landbruget, og som jeg ærlig talt har haft ondt ved at forstaa, angaar ikke Statskonsulentvirksomheden, men, saa vidt jeg ved, Konsulentvirksomheden fra Landboforeningernes Side. Der er Forholdet ganske simpelt det, at vedkommende Forening, der hidtil af Staten har faaet Halvdelen af Lønningen til Konsulenter, for Fremtiden vil faa indtil $\frac{2}{3}$ af Lønningen, men saa skal den ogsaa lade vedkommende Konsulent afgive aarlig Beretning, og den skal lade vedkommende møde i nogle Møder med andre Konsulenter; det forekommer mig imidlertid at være meget hensigtsmæssigt. Hvis man i Rigsdagen vilde have gaaet en anden Vej tidligere — man har ikke villet det — havde man maattet stille 10,000 Kr. til Indenrigsministerens Disposition, som han kunde overgive til Landhusholdningssekskabet. Det var en Vej, der var mulig, men i det andet Ting har man ikke ønsket at gaa den Vej, tværtimod, man har sagt: Ministeren skal selv tage Ansvaret for disse Midler; men saa maa han ogsaa knytte Administrationen noget nærmere til sig. Jeg tør ikke sige, at man positivt har udtalt det i dette Ting, men man har i hvert Fald hvert Aar godkendt de Bevillinger, som der har været Tale om. Altsaa, jeg mener, at man maa i høj Grad paastønne Landhusholdningssekskabets Virksomhed over for Konsulentspørgsmaalet. Og dernæst maa jeg gøre opmærksom paa, at selv om Administrationen nu besørger paa en noget anden Maade — væsentlig forstellig fra den tidligere Maade er den ikke i Realiteten — ere samtlige Statskonsulenter stillede til Landhusholdningssekskabets Raadighed, det kan bruge dem alle sammen uden at spørge Ministeriet eller videre forhandle med Ministeriet derom; de ere stillede til Raadighed som hidtil; Forstøllen er altsaa ikke saa stor, som det ærede Medlem synes at gaa ud fra. Det, som det kommer an paa nu, er at se, at Sagen nu er kommen over i ny Hænder; og dog, det er kun i høist uegenlig Forstand ny Hænder, Sagen er jo i Virkeligheden i